

LAKIALOITE laiksi lapsilisälain 1 ja 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa ehdotetaan muutettavan lapsilisälakia niin, että lapsilisää maksetaan sen kuukauden loppuun asti, jolloin lapsi täyttää 18 vuotta.

PERUSTELUT

Lapsilisän ongelma tällä hetkellä on, että sen maksaminen loppuu, kun lapsi täyttää 17 vuotta. Lain mukaan lapsen oikeus saada elatusta vanhemmiltaan päättyy kuitenkin, kun hän täyttää 18 vuotta. Valtaosa 17-vuotiaista asuu nykyään edelleen lapsuudenkodissaan tai he ovat muuten riippuvaisia huoltajansa elatuksesta.

Lapsilisien jatkuminen lapsen täysi-ikäistymiseen asti olisi loogista myös sen vuoksi, että oppivelvollisuus jatkuu nykyään 18-vuotiaaksi asti. Lapsilisien päivittäminen aloitteen mukaisesti on yksi keino puuttua oppivelvollisten velkaantumiseen. Lain mukaan vanhemmat vastaavat lapsen koulutuksesta aiheutuvista kustannuksista myös sen jälkeen, kun lapsi on täyttänyt 18 vuotta, mikäli se harkitaan kohtuulliseksi.

Myös maailman laajimmin ratifioitu ihmisoikeussopimus, lapsen oikeuksien sopimus, lähtee siitä, että lapsella tarkoitetaan jokaista alle 18-vuotiasta henkilöä, ellei lapseen soveltuvien lakien mukaan täysi-ikäisyyttä saavuteta aikaisemmin.

Oikeus saada lapsilisää lapsen täysi-ikäistymiseen saakka helpottaisi erityisesti pienituloisia ja monilapsisia perheitä, mutta myös monessa muussa perheessä lapsen kulut ovat suurimmillaan juuri siinä vaiheessa, kun oikeus saada lapsilisää loppuu. Taloudellinen epävarmuus ja erilaiset taloustilanteeseen vaikuttavat elämäntilanteen muutokset koskevat laajasti lapsiperheitä tulotasosta riippumatta.

Lapsiperheköyhyys on viime vuosina Suomessa lisääntynyt ja syventynyt. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen ja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön arvioiden mukaan sosiaaliturvan leikkaukset vuosina 2024–2026 lisäävät pienituloisissa kotitalouksissa elävien lasten määrää 31 000:lla. Lapsiperheiden tilannetta heikentävät tällä hetkellä myös kasvava työttömyys ja nousevat elinkustannukset.

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Perhepulssi 2025 -kyselyn mukaan lähes 30 prosenttia lapsiperheistä kokee, että menojen kattaminen tuloilla on hankalaa tai ei onnistu, ja 14 prosenttia perheistä on joutunut turvautumaan toimeentulotukeen viimeisen vuoden aikana. Yhden aikuisen perheissä tilanne on vielä vaikeampi: lähes puolella perheistä talous ei riitä arjen menoihin, ja köyhyys kuormittaa voimakkaasti sekä vanhempien jaksamista että lasten hyvinvointia.

Jotta lasten eriarvoisuuteen, lapsiperheköyhyyden syventymiseen sekä lapsiperheiden taloudelliseen epävarmuuteen laajemmin voidaan puuttua, on lapsiperheiden toimeentulo turvattava vahvistamalla sosiaaliturvaa ja lapsiperheisiin kohdistuvia etuuksia.

Lapsilisät ovat hallinnollisesti kevyt tukimuoto, joten niitä kehittämällä saadaan ratkaisuja lapsiperheköyhyyden vähentämiseen lisäämättä byrokratiaa. Asialla on myös kansantaloudellista merkitystä. Lapsilisien kehittäminen lakialoitteessa ehdotetulla tavalla vahvistaa kotimaista ostovoimaa ja työllisyyttä. Lisäksi on huomioitava, että lapsilisien reaaliarvon laskiessa köyhät perheet joutuvat turvautumaan toimeentulotukeen.

Myös keväällä 2026 ilmestyneessä lapsilisäjärjestelmän kehittämistarpeita ja lapsilisän uudistamista arvioineiden selvityshenkilöiden raportissa ehdotetaan lapsilisän ulottamista siihen asti, kun lapsi täyttää 18 vuotta. Raportti ei kuitenkaan vastaa muilta osin lapsiperheiden taloudellisen tilanteen vahvistamiseen, sillä lapsilisien tasoon ei ehdoteta kaikkien perheiden osalta parannusta, vaikka lapsilisien reaalitaso on heikentynyt merkittävästi.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,
että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki lapsilisälain 1 ja 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan lapsilisälain (796/1992) 1 § ja 8 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 § laissa 24/2019 ja 8 §:n 1 momentti laissa 1234/1993, seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus ja soveltamisala

Lapsen elatusta varten maksetaan tämän lain mukaisesti valtion varoista lapsilisää. Tätä lakia sovelletaan asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa annetun lain (16/2019) mukaisesti Suomessa asuvaan tai Suomessa asuvan henkilön asemassa pidettävään lapseen.

8 §

Maksamisaika

Lapsilisä maksetaan sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jonka kuluessa lapsi on syntynyt tai oikeus lapsilisään alkanut, sen kalenterikuukauden loppuun, jonka kuluessa lapsi täyttää 18 vuotta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 22.6.2026

Pia Lohikoski vas